

Brocki, Zygmunt

"Bibliografia polskich prac z zakresu slawistyki", T. 1: "Archeologia, etnografia, folklorystyka, językoznawstwo", T. 2: "Literaturoznawstwo", pod red. Jadwigi Czachowskiej, Jadwigi Puzyniny, Warszawa 1973; "Dziesięć lat językoznawstwa polskiego (...)"

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 19/1, 164-165

1974

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NOTATKI BIBLIOGRAFICZNE

Tematyka językoznawcza w programach międzynarodowych zjazdów slawistów (1929 — 1968). Wrocław 1973 Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo PAN ss. 210. Komitet Językoznawstwa PAN.

I Międzynarodowy Zjazd Sławistów odbył się w Pradze w 1929 r., II — w Warszawie w 1934 r., III miał się odbyć w 1939 r. w Belgradzie, lecz przeszkodziła mu wojna, odbył się on tam dopiero w 1955 r.; IV Zjazd odbył się w Moskwie w 1958 r., V — w Sofii w 1963 r., VI — w Pradze w 1968 r. Z racji VII Międzynarodowego Zjazdu Sławistów w Warszawie (sierpień 1973 r.) ukazało się wymienione wyżej opracowanie historii treści naukowej sześciu poprzednich zjazdów. Jak pisze w słowie wstępnym prof. W. Doroszewski, opracowanie to pozwala „zorientować się w tym, w jakim stosunku pozostaje tematyka kolejnych zjazdów do ewolucji poglądów w zakresie odpowiadających tej tematyce dyscyplin naukowych” (s. 5).

10 prac zamieszczonych w tej książce dotyczy historii zagadnień poszczególnych dyscyplin językoznawczych referowanych na zjazdach slawistów, na końcu tomu znajduje się bibliografia referatów, przyczynków i komunikatów wygłoszonych na sześciu zjazdach (589 pozycji).

Z. Br.

Bibliografia polskich prac z zakresu slawistyki. [Na okł.: ... 1968—1972]. T. 1: *Archeologia, etnografia, folklorystyka, językoznawstwo*. T. 2: *Literaturoznawstwo*. Red. Jadwiga Czachowska, Jadwiga Puzynina. Warszawa 1973 Państwowe Wydawnictwo Naukowe ss. XXX, 372 + 534. Polska Akademia Nauk. Polski Komitet Sławistów.

Józef Trypućko: *Dziesięć lat językoznawstwa polskiego 1956—1965. Próba bibliografii*. Uppsala 1973 ss. 514. Acta Universitatis Upsaliensis. Studia Slavica Upsalensia, 13.

Bibliografia polskich prac z zakresu slawistyki 1968—1972 ma na celu przedstawienie informacji o dorobku polskiej nauki w zakresie badań slawistycznych w pięcioleciu poprzedzającym VII Międzynarodowy Kongres Sławistów w Warszawie (21—27 VIII 1973); w części językoznawczej i literaturoznawczej stanowi kontynuację spisów bibliograficznych przygotowanych na poprzednie dwa międzynarodowe kongresy slawistów: w Sofii w 1963 r. i Pradze w 1968 r. (co też wpłynęło na przyjęcie za datę początkową obecnej bibliografii roku 1968; o dacie końcowej: połowa 1972 r., zdecydowały już tylko względy techniczne). Dział archeologii (poz. 8 — 227) opracował Leon Jan Łuka, dział etnografii (poz. 228 — 1488) opracowała Maria Gładyszowa, folklorystyki (poz. 1489 — 1835) — Elżbieta Jaworska, językoznawstwa (poz. 1836 — 4236) — Małgorzata Galster, literaturoznawstwa (poz. 4237 — 8578) — Barbara Karelusówna; indeks nazw osobowych (t. II, s. 422 — 534) opracował Adam Czachowski.

W dziale *Archeologia* poddział *Dzieje badań* zawiera 3 pozycje, w dziale *Etnografia* poddział *Historia i organizacja nauki* — 78 pozycji, w tym 46 pozycji biograficznych (dotyczących 29 osób), w dziale *Folklorystyka* poddział *Historia folklorystyki* — 53 pozycje, w tym 35 pozycji biograficznych (dotyczących 25 osób), w dziale *Językoznawstwo* poddział *Historia językoznawstwa i świadomości językowej* — 109 pozycji, w tym 82 pozycji biograficznych (dotyczących 27 osób).

Drugą z wymienionych w nagłówku bibliografię autor opracował też z myślą, by jej ukazanie się zbiegło się z VII Międzynarodowym Kongresem Sławistów¹,

¹ Wydrukowano ją na miesiąc przed Kongresem i zaprezentowano na wystawie wydawnictw slawistycznych zorganizowanej na terenie Uniwersytetu Warszawskiego w czasie trwania Kongresu.

choć rejestruje ona prace nie tylko z zakresu językoznawstwa slawistycznego lecz całej lingwistyki, przy czym oprócz prac autorów polskich (wydanych w Polsce i za granicą) rejestruje też prace autorów obcych opublikowane w Polsce. Stanowi kontynuację dwóch bibliografii tegoż autora: opublikowanej w 1948 r. w czasopiśmie „Svio-Polonica” bibliografii językoznawstwa polskiego z okresu po II wojnie światowej do końca 1947 r. i opublikowanej w 1962 r. w wydawnictwie Istituto Universitario Orientale w Neapolu takiejże bibliografii za lata 1948—1955.

Obecna bibliografia prof. Trypućki liczy 7751 pozycji. Pierwszym jej działem jest dział *Historia językoznawstwa* (poz. 1 — 557). W jego poddziale *Biografia* znajduje się 494 pozycji (dotyczą one 186 osób; najwięcej takich pozycji dotyczy Kazimierza Nitscha — 48, następnie Tadeusza Lehra-Spławińskiego — 26, Baudouina de Courtenay — 14). Poddział *Historia językoznawstwa, organizacja życia naukowego* liczy 42 pozycje, poddział *Bibliografia* — 21. Nadto w dziale *Języki słowiańskie* poddział *Bibliografia, historia i organizacja slawistyki* zawiera 36 poz.

Zygmunt Brocki

Pictures from the past of the healing artis. Semmelweis Medical Historical Museum, Library and Archives.

Ed. by József Antall, Budapest 1972. Museum, Bibliotheca et Archivum Artis Medicinæ de J. Ph. Semmelweis Nominata and the Societas Hungarica Historiæ Artis Medicinæ ss. 129, tabl. 70. „Orvostörténeti Közlemények. Communicationes de Historia Artis Medicinæ” Suppl. 5.

Budapeszteńskie Muzeum Ignacego Semmelweisa, odbudowane z ruin przez zespół ludzi pojmujących dobrze, jak doniosłe miejsce w historii kultury przypada naukom medycznym, posiada już od wielu lat swą rangę wśród podobnych instytucji na całym świecie, z uwagi zaś na Semmelweisa, którego życie i dzieło wiąże się ze stolicą Węgier, rangę szczególną. Jeśli bowiem pośród wielu odkryć medycznych można niektóre z nich uznać za prawdziwe kamienie milowe postępu, należy do nich bezspornie dzieło Semmelweisa.

Historia medycyny nie jest w uczelniach węgierskich przedmiotem obowiązkowym, toteż Muzeum przypadło również zadanie nauczania jej młodej generacji lekarskiej.

W przeciwieństwie do spotykanych wydawnictw, dotyczących zbiorów muzealnych, w omawianej tu publikacji Budapeszteńskiego Muzeum Ignacego Semmelweisa objaśnienia rycin i tablic nie zostały ujęte w odrębny wykaz, lecz znajdują się w tekście, który jest po prostu skrótem dziejów medycyny. Kolejne rozdziały poświęcone są starożytności i wiekom średnim, dobie Renesansu, z podkreśleniem zdobyczy tak istotnych, jak odkrycie krążenia krwi i osiągnięć zawodziętych wprowadzeniu do badań mikroskopu; rozwojowi farmacji w stuleciach XVI—XVIII; wreszcie epoce Oświecenia.

Autorzy omówili oddzielnie zagadnienie zdrowia publicznego w czasach światłego absolutyzmu (rozd. V) oraz zagadnienia węgierskiej farmacji (rozd. VI) i balneologii (rozd. VII). Następne rozdziały zostały poświęcone Jennerowi i początkom immunologii (rozd. VIII), sektom medycznym z XVIII—XIX stulecia (rozd. IX), oraz postępom farmacji na Węgrzech w XIX w. (rozd. X). Charakteryzując medycynę pierwszej połowy ubiegłego stulecia (rozd. XI), autorzy ukazują postać Ignacego Semmelweisa (rozd. XII), i omawiają rozwój medycyny na Węgrzech, w drugiej połowie XIX w., gdy dzięki postępom mikrobiologii zdołano pojąć doniosłość badań Semmelweisa (rozd. XIII). Nieco uwagi poświęcono także medycynie dalekiego wschodu (rozd. XIV).